

Barake.

O moj otròk, moj edini otròk,
zakaj, o zakaj sem te dala iz ròk!

Tri dni sem plakala,
tri dni sem čakala,
da te zdravega mi prinesó.
Četrty dan, četrty dan
so rekli: Tvoj otrok ni več bolán,
mirno spi že pod črno zemljó! —

O moj otròk, moj edini otròk,
zakaj, o zakaj sem te dala iz ròk!

Nisem ti videla bledih lic,
nisem sklenila ti mrzlih ročic,
nisem te v belo oblekla, angelček moj!
Ti snivaš lepó, ti snivaš mirnó,
s padlim očetom uživaš nebó,
a kje naj jaz, mamica tvoja, najdem pokoj?

O moj otròk, moj edini otròk,
zakaj, o zakaj sem te dala iz ròk!

Joža Lovrenčič.

Dvogovor ljubezni.

Česa se bojiš?
»Vsega topega, praznega!«
Kaj želiš?
»Neizraznega, neizraznega!«
V neizraznem je bolest —
»ki ne pozna mej . . .«

ne grobov —
»ne ožine svetov . . .«
ne sivih las —
»le večnomladi Jaz . . .«
dvoedini Jaz —

France Bevk.

Grško-slovenski slovar.

Dr. Janez Samsa.

Slovenski besednjak v obsegu 848 strani je tako redka prikazen, kakor cvetje bajne aloe, ki se pojavi menda vsakih sto let. In pa »Grško«-slovenski slovar! . . . V dobi, ko se tej preklicani grščini napoveduje vedno nova ofenziva in ko se ji prerokuje brezčasna smrt in splošna pozabljenost! Toda tu je; ne daleč od strelskih jarkov, skoro med granatami je zagledal luč sveta. Kdor pomisli na te težkoče, v katerih se je rodil, bo hvaležen vsem, ki so pripomogli k njegovemu postanku, četudi ga sam ne bo rabil.

Odprimo ga! Iz »predgovora« glavnega avtorja prof. Doklerja zvemo, da obsega slovar sledeča dela: Homerja (Iliado in Odisejo), Sofokleja (vseh sedem ohranjenih dram), Evripida (Tavriško

Ifigenijo, Hipolita, Medejo in Bakhe), Herodota, Tukidida, Ksenofonta (Anabasis, Helenika, Kirupajdejo in Memorabilia), Platona (Apologijo, Kritona, Fajdona, Evtifrona, Gorgija, Protagora, Fajdra, Laheta in Simposion), Demostena (državne govore in govor o vencu), Ariana (Anabasis), Plutarha (Aristida, Perikleja, Cezarja in Aleksandra), Novi testament; Huemer, Chrestomathie aus Platon und Aristoteles, Schneider, Lesebuch aus Plato und Aristoteles, Haupt, Hellas, Biese, Auswahl aus den griechischen Lyrikern. — Ljubitelj grške literature in prevajavec grške dramatike bo moral pogrešati veličastnega Ajshila, zlasti njegovo Orestijo (Agamemnon, Daritev na grobu, Evmenide).

Sestavljalatelj je rabil za podlago svojemu delu sledeče besednjake: Passow-Rost 5. izd., Pape-Sengebusch 3. izd., Schenkl, Menge, Benseler (tudi v hrvatskem prevodu), Grško-hrvatski rječnik od Žepića i Krkljuša in specialne besednjake za Sofokleja, Homerja in Ksenofonta.

S sodelovanjem dr. A. Breznika in dr. Fr. Jereta, profesorjev knezoškofijske gimnazije v Št. Vidu, sestavil Anton Dokler, profesor c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani. — Ljubljana, 1915. Založil knezoškofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. — Natisnila Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Obširni Passowov slovar prireja v popolnoma novi obliki Crönert; izhajati je začel leta 1913. v zalogi Vandenhoeck und Ruprecht v Göttingenu. Obsegal bo 50 sešitkov po pet pol, torej 4000 strani (sešitek stane 3·40 mark). Dunajski vseučiliški profesor Radermacher pravi o njem (v Göttinger gelehrte Anzeigen, 1913, 8): »To je delo v velikem slogu; to ni nov Passow, ampak nov grški slovar, ki v marsikakem oziru nadkriljuje tudi Stefanov Thesaurus« (najobširnejši grški slovar). — »V tem slovarju je obsežen ves besedni zaklad od Homerja do bizantinske dobe, vpoštevani so tudi v novjšem času najdeni pojavi grške književnosti. Obširno je uporabljena Septuaginta in »Novi zakon«.« (Adolf Deißmann v Theolog. Literaturzeitung, 1913, št. 20.) Znanstveni teologiji bo ta pripomoček dobrodošel.

Slovenskih prevodov avktorju ni bilo mnogo na razpolago. Sofoklejeva Ajas in Ojdipus na Kolonu, Platonova Apologija in Kriton, Ksenofontovi »Spomini na Sokrata« in nekaj spevov Homerjeve Odiseje, »to je bilo vse, kar je mogel dobiti«; Omerzov prevod Iliade, ki ga prinaša »Mentor«, je mogel uporabljati šele dr. F. Jerè, »ki je pred tiskom rokopis skrbno pregledal, nasvetoval v leksikalnem in jezikovnem oziru potrebne spremembe, odstranil marsikatero neenakost, nadomestil posamezne izraze s primernejšimi, opozoril pri prevodu nekaterih težavnejših mest na novejšo razlago itd.« (Predgovor.)

In prav to, da avtor in njegovi pomočniki pri sestavi niso imeli slovenskih prestav na razpolago, je moralo delo grškega slovarja zelo otežkočevati. Prof. Dokler, dr. Jerè in dr. Debevec, ki so iskali grškim besedam primernih slovenskih izrazov, so pač pogosto občutili resnico Stritarjevih besedi: »Misel se brani in čut oklepa okorne besede.« In če je, kakor pravi Iv. Cankar, »komaj za vsako deveto stvar beseda«, velja to še bolj pri sestavljanju slovarja, kjer je treba izraze za toliko tisoč pomenov šele nekako ustvariti. Tu pač ne zadošča vzeti Gemollov ali Mengejev slovar v roke in začeti: *τίθημι* — setzen, postavim, položim, posadim... Tu je bilo treba mesta, sorodna po pomenu, zbrati, stalne zveze logično porazdeliti, da postane semasiološki razvoj besede jasen (kar je n. pr. prednost nove izdaje Passow-Crönertovega slovarja), toliko in toliko mest je bilo treba pogledati pri Homerju, Platonu, Ksenofontu, Sofoklu itd. In za vse te splošne in posebne, pregnantne, okazionalne, emfatične in drugačne pomene je bilo treba najti naš domači izraz, ki ga je bilo treba določiti iz grškega konteksta na tem in tem kraju, ne pa

prestaviti iz nemškega slovarja; saj se pač Slovenec in Grk laže razumeta z neposrednim medsebojnim občevanjem in spoznavanjem, nego po nemškem tolmaču. (Spomni se na slov. dovršne glagole in grški aorist, moč nemščine je v samostalniku, slovenščine in grščine v glagolu.) Sestavljalatelj grško-slovenskega slovarja bi moral biti ne samo filolog, ampak tudi pisatelj in pesnik; saj kdor nam hoče Homerja in Sofokla podomačiti, mora biti tudi nekoliko pesnika. Idealni avktor idealnega grško-slovenskega slovarja bi moral, recimo, združevati v sebi trojico: Aristarh-Usener-Cankar. In temu idealu se je — kolikor se da na prvi hip presoditi — naš avktor častno približal. O tem pozneje.

Tudi nekaj specialnih »Slovarčkov« mu je bilo na razpolago: Koritnikov za Iliado, Prebilov za Odisejo, Pipenbacherjev za Demostena, Tomiškov za Ksenofona in Jerovškov za 7. in 8. knjigo Herodota. Ti slovarčki so bili potrebni, dokler nismo imeli velikega šolskega slovarja. Zdaj bomo morali seči po popolnejšem. Vzemimo n. pr. Homerjevo besedo *κῆρ*, *κῆρς*; slovarček mi pove, da se to pravi »srce«, in pristavi *περὶ κῆρι* — pri srcu, srčno. S tem bo znal dijak morda dotično mesto prestaviti, a o obsegu in pravem pomenu te besede ne bo dobil pravega pojma. Novi besednjak ti podaja najprej etimologijo; začudiš se, ko zveš, da je tvoje »srce« (iz srdce) sorodno grškemu *κῆρ* in *κῆρδ*; lat. cor iz cord. In ko pogledaš v to »srce«, najdeš v njem sedež trojnega življenja: fizičnega, čutnega, umskega. Sedaj vidiš ves obseg te besede. In ko dalje listaš in iščeš pomena te in one besede, umevaš vedno bolj razvoj in zvezo pomenov in grška duševnost, ki ti je bila do sedaj tuja, ti počasi počasi, a vedno bolj na široko in na stežaj odpira vrata v svojo skrivnostno delavnico. Le začni brati grško knjigo s tem besednjakom in našel boš marsikaj lepega in zanimivega. Schliemann ni znal sklanjati *ἡ τιμή*, ko je začel s Homerom, in odkril je — Trojo.

Slovarju daje veliko vrednost etimologija, ki jo je sestavil prof. dr. A. Breznik. Za lažjo uporabo etimologičnih oblik podaja v uvodu najnavadnejše spremembe v jezikih, ki pridejo tu v poštev. Pisatelj in viri, ki jih je rabil (Emile Boissacq, Dictionnaire étymologique de la langue grecque; Walde, Lateinisches etymologisches Wörterbuch; Erich Berneker, Slavisches etymologisches Wörterbuch; Friedrich Kluge, Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache), nam jamčijo za prilstnost njegovih etimologij. Kjer etimologija ni gotova, jo je opustil.

Dr. Breznik seveda ni mogel uporabljati naj-novejšega specialnega besednjaka za Homerja: Bechtel, Lexilogus zu Homer, Etymologie und Stammbildung homerischer Wörter. Halle 1914. Ta se naslanja na starejši Buttmannov leksikon, a — kakor se vidi — ne vpoštevata najnovejšega, zlasti za etimologijo merodajnega Boisacquovega grškega besednjaka. Sicer je pa etimologija nekaterih Homerovih besed slejkoprej preporno vprašanje. Nekaj zgledov: *ἀμφιγυήεις* (starejša razlaga — na obeh nogah hrom) — krepak, zastaven, krepkouden (*γυῖον*). Prellwitz pa razlaga *ἀμφιγυήεις* kot »umetnik« (Zeitschrift für vergl. Sprachforschung, 46. zv., 1, 2., 1914, str. 169 sl.) in stavi to besedo v zvezo z *ἐγγύη*, *ὀπόγυος*; **ἐγγυον* »Handpfand«, iz tega izvaja Prellwitz (po analogiji *ἀμφίπυρος* *τρίπους* — od ognja obdani trinožnik) *ἀμφίγυος* od roke obvladan, priročan (handlich), opozarja na *δόρυ ἀμφίγυον* — priročna sulica, in suponira **ἀμφιγυή* (priročnost, spretnost) in sklepa: *ἀμφιγυή-εις* — spreten, umetnik. Ta pomen je v resnici za vsa mesta pri Homerju najprimernejši, zlasti Il. 14, 239 *Ἥφαιστος δὲ κ' ἐμὸς πάς ἀμφιγυήεις τεύξει ἀσκήσας*. Tudi stalna zveza *περίκλυτος ἀμφιγυήεις* (slavni umetnik) priporoča to razlago. *ἀρτι-επής* (ki razločno govori) loči Schulze (Quaestiones epicae, 159, 1) od *ἀρτιος* in razlaga *ἀρ-τι-Ἔπής* (*ἀρ-*, *ἀραρίσκω*, lat. *ars*). Bechtel pa opozarja (Parerga l. c. str. 160) na vzporedne tvorbe, kjer stoji *-αρτι* v drugem delu besede: *ἐπ-αρτής* (pripravljen), *πυλ-άρτης* (vratar), podobno *βωτι-*, *ὄρτι-υ βωτι-άνειρα* (ki redi ljudi), *Ὀρτί-λοχος* (lastno ime) in *-βώτας*, *-ὄρτας* v *Λα-βώτας*, *Λυκόρτας*.

Tudi *βητ-ἀρμων* (plesavec) in *ἐμπυρι-βήτης* (*τρίπους*, na ognju stoječ) kažeta nalično tvorbo; B. meni, da je *βητ-ἀρμων* tisti, ki hodeč (*βαινω*, *βητι-*) izvršuje *ἀρματα*, t. j. »Fügungen im Sinne von Tanzfiguren«. Naš slovar ima kot etimološko razlago pripisano *βητός* ali *βητή*. Toda je-li ta *βητός* (*βητή* bo pač isti element) = *βατός* od *βαινω* ali kaj, ni jasno. Sestavljenka, ki je ne razumem, mi etimologije ne pojasni.

Prof. Dokler loči kakor Menge *ἀ-ταρτηρός* (poguben), a že Pape razlaga to kot ojačeno obliko od *ἀτηρός* in to od *ἄτη* (nesreča, poguba), Bechtel (l. c.) suponira **ἀτάρτα*, kakor *ἀτηρός* iz *ἀΨάτα* = *ἄτη*. Starejše **ἀταράτᾱ* stavi poleg lit. *trota*, starosl. *tratiti*. — *ἄ-ωρος* (Od. 12, 89) razlaga tudi naš besednjak: *a* priv. in *ὄραω*, torej: neviden; a že Aristarh razlaga *ἄωρος* na tem mestu kot *ἄ-κωλος* (brez členov, nog), Bechtel pa izvaja (l. c. str. 161) na podlagi nekega napisa iz Mileta

ἄ-ωρος od jon. *ᾠρη* lat. *sura* (golenica), ki je na omenjenem mestu najbolj primeren. Skili se pripisujejo *πόδες δωδέκα πάντες ἄωροι* — tenke noge brez golenic, kakršne imajo ptiči. — Tudi etimologija *βραδύς* (počasen) iz *gurdus* (neumen) ni popolnoma gotova. Bechtel opozarja (l. c.) na Hesihijevo besedo *μέρδει* = *βλάπτει*, *κωλύει*; *βραδύς* bi bilo prvotno **μραδύς* (poškodovan, oviran); (prim. *μροτός-βροτός-ἄμβροτος*); semasiološko je ta razlaga verjetnejša, ker ima vzporedni razvoj v got. halts *χωλός* hrom, halts je gr. *κόλος* pohabljen, stvn. lam od staropr. limtwei (lomiti). — Velike preglavice dela Homerovim izdajateljem in razlagateljem mesto v Od. 7, 122 sl.:

*ἔνθα δὲ οἱ πολὺκαρπος ἀλωνὴ ἐρριζοῦται,
τῆς ἕτερον μὲν θ' εἰλόπεδον λεορῶ ἐνὶ χώρῳ
τέρσεται ἡελίῳ, ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγώσω,
ἄλλας δὲ τραπέουσι.*

Glede v. 123. tudi najnovejše izdaje še niso edine, je li pisati *θ' εἰλόπεδον* ali *θειλόπεδον*. Že stari niso besede razumeli. Razlago podaja Bechtel (l. c.) na podlagi Solmsenove ugotovitve (Untersuchungen zur griechischen Laut- und Verslehre, str. 248 sl.), da je lakonska beseda *Ἔλᾱ* (solnce) v Atiki imela obliko *εἶλη* iz *ἔφέλα*. Ajshilov fragment 334 *ἄελλα πεδία* (brezsolnčna tla) pa je očitno nasprotje zagonetnega izraza *εἰλόπεδον*, ki pomeni torej isto kar *πρόσειλον πέδον*; dokaz temu je pristavek v Odiseji *τέρσεται ἡελίῳ*. Naš slovar ima sicer pravilno etimologijo *εἶλη* besedi *εἰλόπεδον* pripisano, a brez njenega pomena; če pa ne veš, kaj je *εἶλη*, ti tudi ni jasno, zakaj se pravi *εἰλόπεδον* — »prisoje v vinogradu«. Nemški besednjaki imajo *εἶλη* — solnčna gorkota. — *θρυλιχθη* v Il. 23, 396 (*θρυλιχθη δὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσιν*) izvaja B. (l. c.) ne od *θρυ(λ)λίσσω* (zdrobim), ampak od *θρυλίξω* in opozarja na vzporednost sedanjkovih oblik na *-έω* in *-ίζω*, *θρυλέω* pa ima Hesih in razlaga *θρυλ(λ)εῖ* z *ταράσσει*, *ὄχλει* (pretresem).

Poleg teh več ali manj prepornih etimologij navaja F. Stürmer v svoji oceni Bechtelovega slovarja (Allgemeines Literaturblatt, Wien, 1915, XXIV, 7. 8 str. 114) za zgled 80 besed, glede katerih se v etimološki razlagi z Bechtelom ne vjema.

Zelo srečna je bila misel, pridejati grškemu slovarju tudi etimologijo. Le ustavi se za hip pri tej ali drugi besedi, poglej spredaj v etimološki uvod, kako se ta ali oni glas pojavlja v slovensčini, latinščini, nemščini, in kmalu boš sam našel etimološke medsebojnosti sorodnih besed. Kako prijetno boš iznenaden, ko boš bral, da je *ἐσπέρα* isto kar večer; *κλίνω* isto kar slonim (zaslon pri

peči) in nemško lehnem iz stvn. (h)linen; κλέος, κλυτός isto kar slava in slaven itd. Godilo se ti bo, kakor če srečaš človeka, ki ga prvi hip ne poznaš, pa se ti kar zazdi, da si ga že nekoč videl, nazadnje se pokaže, da je tvoj daljni sorodnik. Da, tudi etimologija nam kaže, »da vsi ljudje (vsaj vsi Indoevropelci) smo bratje, bratje vsi narodi.« — Za spomin in razumevanje je etimologija pri učenju tujega jezika velikega pomena. —

Sestavek prof. dr. Fr. Jereta o lastnih imenih nas seznanja s slovenskimi oblikami grških lastnih imen. V slovarju se lastna imena navadno niso prevajala, tudi nemški Menge jih ne prevaja. (Pač pa bi bilo praktično privedjati vsaj zgodovinsko važnim osebam leto rojstva in smrti; tako reč pozabiš, a drugje ne najdeš vedno lahko). Glede tega je ugotovil dr. Jere sledeča pravila: 1. Grška imena se pišejo s slovenskim pravopisom: Ajshilos. 2. Za nominativ se ohrani grška oblika: Alkibiades. Ženska lastna imena na -η se končujejo v slov. imenovalniku na -a, ker se tudi grško deblo končuje na -a: Ἀντιγόνη — Antigona. Množinska krajevna imena imajo slovensko množinsko obliko: Θῆβαι — Tebe; Δελφοί — Delfi. To naj velja tudi za neutra: Σούσα (-ων) — Susa (Sus, Susom; ali ne Suza?). 3. Odvisne sklone tvorimo v slovenščini tako, da odpahnemo navidezno grško končnico v roditeljski (-ας, -ov, -os) in na to navidezno deblo pridevamo slovenska sklonila: Ἀρμονία (-ας) Harmonija (-je); Φοῖβος (-ov) Fojbos (-a) Λάχης (-τος) Lahes, Laheta; Sokrates, Sokrata.

Tem pravilom bo težko ugovarjati. Pred vsem je prav, da smo se otreli dosedaj rabljene nemške izgovarjave, n. pr. Eshil, ki so jo dobili Nemci od Rimljanov: Aeschylus. Nemci sami se bližajo grški izgovarjavi: Aischylos. A kakor pri nas, tako tudi pri njih še ni doslednosti; pišejo: Kallimachos, Ephoros, pa: Zenodot in Aristarch. »Usus loquendi« je pač mogočen gospodar. Zagrizen doslednež bi lahko vprašal: Če smo sprejeli grško obliko, zakaj ne bi tudi grškega naglasa? Zakaj naj bi bil v grških besedah latinski naglas? Torej ne: Alkibiades, ampak: Alkibiádes. A temu se da ugovarjati, da vsi narodi tuja imena svojemu jeziku primerno prikrojijo. Mi smo se prilagodili latinskemu naglašanju grških imen. Torej! Pri nas vlada v tem oziru precej samovolje; prav bi bilo, da bi se ji vsak nekoliko odpovedal in da bi se kar teh pravil poprijeli, ki jih novi slovar priporoča. —

Slovar sam ima mnogo vrlin, ki jih podobni nemški slovarji nimajo. Beseda, ki jo iščeš, obrne

tvojo pozornost takoj nase s svojim debelim, zelo različnim, lepim tiskom; nato pride etimološko sorodna grška beseda, ali sorodni etimi drugih jezikov: n. pr. ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο. [Et.: iz ἄλγος, lat. alius, gal. Allo - broges, stvn. alilanti »druga dežela«, = Elend.] Nato slede pri glagolih časovne oblike. Potem pomeni, razdeljeni in razvrščeni po svojem semasiološkem razvoju: prvotni, konkretni, izpeljani, preneseni, abstraktni; aktiv, medij, pasiv; sestave in razne zveze itd. in označeni s številkami: 1. 2. a) . . . b) . . . In ko listaš in listaš, se ti zdi, da se zbirajo pred tabo drobcu mozaika, slučajno, brez zveze, a glej, začno se strinjati v zvezo, v celoto, v sliko pestrega grškega življenja. Da, tudi in zlasti v jeziku odseva narava grškega naroda, njegovo čutenje in mišljenje. Njegovo gibčnost, živahnost in čilost vidiš tudi v njegovem jeziku. Le poglej, kako se besede vežejo: ἀγχιμαχος iz bližine se boreč, ἀμφίπυρος od ognja obdan; tu vidiš, kako prožno in nazorno domišljijo je imel Grk; vse, kar je v kaki zvezi, četudi le v zunanji in slučajni, vse strne v nazorno prilastkovo razmerje; kar moramo v slovenščini na dolgo opisovati, izrazi on z eno besedo. V njegovem jeziku je vse gibčno, živo in posebljeno; mi pravimo: roka se mi odseka; Grka to zadene kot subjekt, zato poosebi; ἀποκόπτομαι τὴν χεῖρα (odsekam se z ozirom na roko). A tudi slovenščina zelo spretno sekundira starejši teti, seveda če jo dobi v roko mojster, ki jo zna oblikovati. In take mojstre je naš slovar imel. Ta slovenščina je lepa, moderna; cela vrsta domačih sinonimnih izrazov ti pojasni pojem; n. pr.: ἀποστροφή, ἡ odvritev, odvrčanje, povratek, beg, izhod, bramba, zavetje, pribežališče, rešitev, sredstvo; σωτηρίας nada na rešitev. (Morda bi bilo kazalo, zaradi večje jasnosti vse sestavljenke ločiti po njihovih sestavinah, ne samo osnovne besede, torej pisati: ἀπο-στροφή, ne samo ἀπο-στροφή). Kako so se iz osnovnega pomena razvili razni preneseni pomeni, seveda ne moreš razvideti iz slovarja, kjer stoje mrtvi izrazi drug poleg drugega. Zaslutil pa boš to v živem govoru, pri branju. In čim bolj sodeluješ, tem bolj boš uvidel, da je jezik najpopolnejše razodetje človeškega duha in vendar le njegov — simbol.

Vsako človeško delo je pomanjkljivo. V koliko velja to tudi o našem slovarju, bo pokazala praktična uporaba. Tuintam se bo morda našel primernejši, točnejši izraz; tako δῖος ni samo svetel in božanski, ampak tudi divni, zlasti za δῖος Ἀχιλλεύς bo ta izraz najprimernejši; μεθίστημι ἀπὸ τινός πρὸς τινα pomeni ne samo pobegnem, ampak tudi:

prestopim, odpadem; prim. Ksen. Hell. 1, 4, 9: *ζωρία τὰ πρὸς Λακεδαιμονίους μεθεστηκότα; οἱ μεθεστῶτες* so pregnanci, a tudi begunci. Toda, prosim vas, to so v resnici malenkosti.

»Dostavki in popravki« obsegajo tudi Platonov dialog Fajdros, ki ga je avktor med tiskanjem dodal.

Tisk je lep in razločen, papir še dosti dober, knjigoveznica Kat. tisk. društva je poskrbela za okusne izvirne platnice.

Tak je sad sedemletnega dela. Avktorju in njegovim sotrudnikom prav iskreno čestitamo. Delo je v resnici lepo in dovršeno. Hvaležni pa moramo biti tudi vsem, ki so z materialno podporo izdajo omogočili: c. kr. naučno ministrstvo, Katoliško tiskovno društvo — *καὶ οἱ περὶ αὐτό.* — In tako ne bo nobene tudi zaželene ovire več, da bi se grščina ne mogla tudi v višji gimnaziji poučevati v materinščini. Kaj pa latinski slovar? Videant consules!

Mati govori...

Vidiš jutro? — Nebo je krvavo od bolečin
prebdele noči mater, ženâ in otrôk, moj sin...

Vidiš večer? — Nebo je krvavo od ran:
očetom, možem in sinovom jih vsekal je dan...

In od zarje do zarje — ko se pogreza temina
in poldan žari — zori bolečina.

Moj sin, moj sin, če me ljubiš, umri! —

France Bevk.

Boji.

F. S. Finžgar.

(Nadaljevanje iz letnika 1915.)

VII.

Prav ta večer, ko je prinesel France plačilno polo k Jančarju, se je zgodilo pri Golobovih nekaj takega, kar se ni še, odkar je bila na tramu v hiši vrezana letnica 1727, to je pri tisti hiši, kjer je bila doma Francka, ki je imela za fanta Matija.

Golobovka je obirala pesno in zelnato perje na njivi. Pride pa mimo Maruša Klepec.

»Mati, ali vam kaj piše?«

»Kdo?« se je sklonila kvišku Golobovka in vrgla perišče listov v koš.

»I no, Matija Gorjančev.«

»Kaj bi nam pisaril. Saj ni naš.«

»Nekoliko je že vaš, če je vaša njegova,« je usekala Maruša Golobovko in pomežiknila.

Golobovka je zardela in ujezilo jo je.

»Njegova! To ste jeziki! Če le pregovori s kom, je že njegova. In na našo imate posebno piko.«

»Meni je vseeno, če je vaša ali čigarsibodi. Ljudje si pa tako namigavajo, da boste zibali, pre-den mine vojska.«

Golobovka je prebledela. Naglo se je sklonila v zelnik in govorila v tla:

»Maruša, je že prav! Le snedaj dobro ime — pride povrnjeni dan za vsakega. Obrekljivci — le, le —«

Golobovka je jecljala in roke so se ji tresle; ko je trgala liste, so ji padali na tla. Počasi je dvignila glavo. Maruše ni bilo več, izgnila je za koruzo.

Golobovka je obstala sredi zelnika, listje ji je zdrsnilo iz rok v koš, roke so se ji povesele ob bokih.

Dolgo je zrla v smeri proti koruzi, kjer je izgnila Maruša Klepec. Pred očmi ji je migljalo, dolgi koruzni listi so se ji zdeli kakor sami obrekljivi jeziki, ki so v zboru ponavljali Marušino natolčevanje. Trop vran se je pripodil krakaje čez polje in utonil v koruzi.

Golobovka je skušala zbrati misli. Francko si je poklicala živo v spomin, začela pretehtavati vsako dogodbico, vsako količkaj sumljivo vedenje. Hipoma se je česa domislila in se razburila, da ji je zaključalo v senceh. Ali izgnila je misel in prišla druga, ki jo je umirjala. Zopet se je sklonila